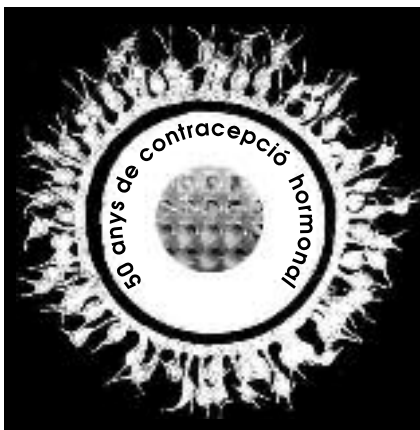
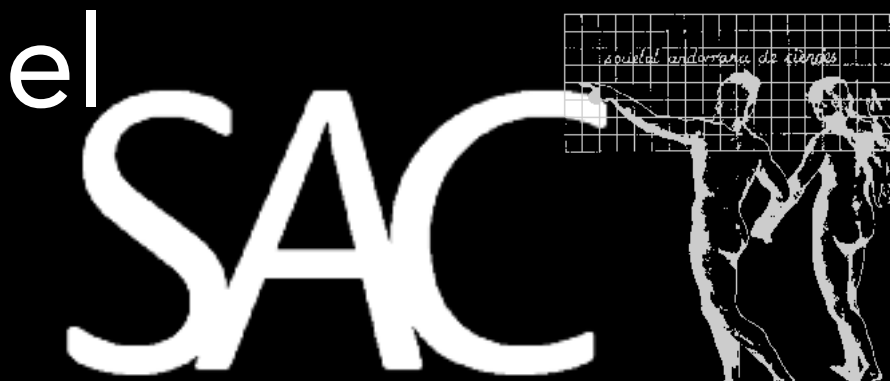

Els escrits signats expressen estrictament l'opinió dels seus autors a títol personal, sense que la publicació en el butlletí EL SAC impliqui compartir-les.

AQUEST BUTLLETÍ INTERN DE LA SAC, DE DIVULGACIÓ GRATUÏTA I PERIODICITAT BIMENSUAL, RESTA OBERT A TOTS ELS SUGGERIMENTS I COL·LABORACIONS (MITJANÇANT OPINIONS, ARTICLES O D'ALTRES FORMES) DE TOTS ELS SEUS LECTORS. ACTUA COM A CONSELL DE REDACCIÓ DEL BUTLLETÍ LA JUNTA DE LA SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES. PODEU ENVIAR ELS VOSTRES ESCRITS, DEGUDAMENT SIGNATS, AL LOCAL SOCIAL DE L'ENTITAT, PER CORREU, PER FAX O PER CORREU ELECTRÒNIC.

BUTLLETÍ CULTURAL NÚM. 148 MARÇ - ABRIL 2010

EDITORIAL

Per Pere Postius i Robert
 vocal de la junta de la SAC

La síndrome d'immunodeficiència adquirida, més coneguda com la sida, és una malaltia infecciosa causada per un virus que provoca una greu alteració en el nostre sistema immunològic.

Virions de VIH en la superfície de un limfòcit
 Enciclopèdia Viquipèdia

El primer virus conegut i estudiat pels científics va ser el virus del mosaic del tabac, que fou descobert per Martinus Beijerinck l'any 1899 i del qual actualment se'n coneixen més de 5.000 tipus diferents.

Per fer-nos una idea de l'abast d'aquesta malaltia i segons les darreres estadístiques del programa ONU-Sida, a final de l'any 2008 l'estimació de persones portadores del virus VIH mundialment eren 33,4 milions, de les quals 31,3 milions eren adults i 2,1 milions infants.

Dels 33,4 milions de persones infectades per la sida, 22,4 milions viuen a l'Àfrica subsahariana i 950.000 a l'Europa occidental.

Durant l'any 2008 les defuncions mundials estimades causades per la sida han estat de dos milions de persones, 1,7 milions d'adults i 280.000 infants.

Des que se'n va descriure el primer cas, l'any 1981, han mort de la sida al món uns 6,4 milions de persones i se n'han infectat més de 35 milions. És una pandèmia especialment greu a l'Àfrica i no hi ha cap remei eficaç per curar-la.

La guerra del virus de la sida contra la ciència: David contra Goliat

SUMARI

ASSEMBLEA

Resum de l'assemblea general extraordinària
 Per Pere Caveró i Muñoz

EXPOSICIÓ I CONFERÈNCIA

La Massana Còmic, 14a edició
"Escenes imaginades de la vida de Jaume I", de l'artista plàstic Antoni Borrell i Pujol

PUBLICACIONS DE LA SAC

Presentació
Catorzenes Jornades de la SAC
"Els valors de la societat andorranavaui"

PUBLICACIONS DE LA SAC

Actualització de les publicacions de la SAC (1a part)

PERFIL DELS CONFERENCIANTS

Vicenç Mateu i Zamora
Carles Gascón i Chopó

AGENDA DE LA SAC

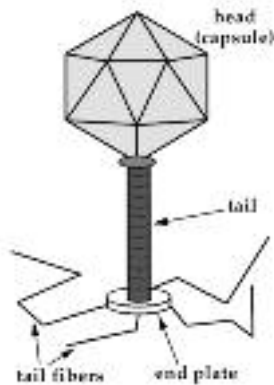
Nombre estimat de defuncions causades per la sida durant l'any 2008

	Milions/mil	Rang
Àfrica subsahariana	1.400.000	1.100.000 a 1.700.000
Amèrica llatina	77.000	66.000 fins 89.000
Carib	12.000	9.300 fins 14.000
Amèrica del Nord	25.000	20.000 fins 31.000
Orient Mitjà i Àfrica del Nord	20.000	15.000 fins 25.000
Europa occidental i central	13.000	10.000 fins 15.000
Oceania	2.000	1.100 fins 3.100
Àsia oriental	59.000	46.000 fins 71.000
Àsia meridional i sud-oriental	270.000	220.000 fins 310.000
Europa oriental i Àsia central	87.000	72.000 fins 110.000
TOTAL	2.000.000	1.700.000 fins 2.400.000

Aquestes dades fredes, sense tenir consciència dels efectes que està produint la sida en els aspectes humà i familiar, ens fa entreveure l'abast d'aquesta epidèmia, al final de la primera dècada del segle XXI, en el nostre planeta no tan blau.

Un virus és un agent infecciosos microscòpic (l'expressió és correcta, no és un ésser viu, tal com ens podem imaginar) que és incapaç de créixer o reproduir-se si no és dins una cèl·lula hoste. El seu origen és incert; alguns podrien haver evolucionat a partir de plasmidis (petits fragments d'ADN que es mouen entre cèl·lules), altres podrien haver evolucionat dels bacteris.

Tots els virus es componen de dues o tres estructures diferenciades: tots tenen gens (molècules que tenen la capacitat d'emmagatzemar informació genètica) fets, o bé d'ADN, o bé d'ARN; tots tenen una capa proteínica que protegeix

aquests gens; i alguns tenen un embolcall de greix que els envolta quan no es troben dins d'una cèl·lula hoste. També sabem que els virus són diferents en la seva càpside externa (embolcall extern), des d'una forma helicoidal o icosaèdrica fins a estructures més complexes.

Cada tipus de virus té un mètode diferent de propagació / infecció, i les seves estratègies estan en funció de la capacitat d'infectar / reproduir-se en el seu hoste. Els virus que infecten les plantes són sovint escampats per insectes i altres organismes, coneguts com a vectors; altres, com els virus de la grip, s'escampen per l'aire a través dels esternuts; els norovirus són transmesos per via fecal-oral, o per les mans, pels aliments i aigua contaminats, etc.

A grans trets ja coneixem les característiques principals dels virus: són molt petits, no creixen, no es reproduïxen per si mateixos i infecten (reproduïxen) tots els tipus de vida cel·lular i necessiten mecanismes externs per obtenir mobilitat (infectar).

Però no tots els virus provoquen malalties. Alguns virus es reproduïxen sense causar cap dany a l'organisme infectat (sempre necessiten un ésser viu per reproduir-se). Alguns virus, com ara el VIH, poden causar infeccions permanents o cròniques, quan el virus continua replicant-se dins el cos malgrat els mecanismes de defensa de l'hoste.

En els animals les infeccions víriques o bacterianes provoquen una resposta immunitària que confereix una immunitat temporal / permanent a la infecció.

El descobriment de l'agent infecciosos de la malaltia de la sida va ser aïllat per primer cop el 1983 per Luc Montagnier i Françoise Barré-Sinoussi, i confirmat pocs dies després per Robert Gallo.

El virus de la sida, al contrari d'altres virus, és relativament poc resistent a l'exterior dels cos, de tal manera que a la pràctica només la sang, l'esperma, les secrecions vaginals o la llet materna són realment susceptibles de contenir-lo i, per tant, poden transmetre'l.

El VIH és una malaltia infecciosa, causada per un o més tipus de virus, que cursa amb una profunda alteració de la immunitat cel·lular, la qual afavoreix la instauració d'altres infeccions i de malalties de pronòstic clínic greu.

El VIH és un virus ARN de la família dels retrovirus que conté tres gens principals, altres de secundaris i un enzim, la transcriptasa inversa, que pot codificar l'ARN del virus a l'interior de l'ADN de la cèl·lula infectada.

A causa del seu peculiar sistema de replicació, el VIH té un alt grau de variació genètica (*adaptabilitat evolutiva?*) i,

tenint en compte el grau d'homologia genòmica, se n'han descrit dos tipus principals, el VIH-1 i el VIH-2.

El VIH actua sobre els limfòcits T (sistema immunològic) i modifica la regulació de la resposta immunològica, elements essencials del sistema immunitari, que queda danyat pel VIH.

Les infeccions oportunistes són habituals en els malalts de sida. El VIH afecta gairebé tots els sistemes d'òrgans.

Els malalts de sida també corren un risc més gran de desenvolupar una sèrie de càncers, com el sarcoma de Kaposi, el càncer de cèrvix i càncers del sistema immunitari, coneguts com a limfomes.

Els primers casos de sida foren descrits a Nova York, el 1981, i aquell mateix any moria a Catalunya el primer afectat per la síndrome. Des d'aleshores fins avui les poblacions més afectades són a l'Àfrica i al sud-est asiàtic.

La incidència mundial sembla que té una petita davallada; per exemple, a l'Àfrica subsahariana les infeccions durant l'any 2008 han estat un 25% menys, però corresponen al 68% de les infeccions mundials i una mortalitat del 72% a escala mundial de persones infectades de la sida.

A Swazilàndia, el país amb la prevalença del VIH més alta a escala mundial, el 17% de les despeses totals de l'any 2008 han estat destinades a finançar programes de prevenció de la sida (Mngadi et al., 2009).

El contagi és sempre per via sanguínia directa (de sang infectada a sang del receptor) o indirecta (de semen o secrecions vaginals infectades a sang del receptor). Les pràctiques amb risc de contagi són l'ús de drogues per via parenteral, les relacions sexuals, la transmissió vertical (de la mare infectada al fill durant l'embaràs, el part o la lactància) i, amb menor freqüència, les transfusions i els trasplantaments.

Afortunadament per la millora tant en el diagnòstic inicial com en els tractaments farmacèutics, la infecció per VIH s'ha convertit en una infecció crònica. Això permet que les persones infectades en les poblacions amb recursos sanitaris puguin tenir una vida més o menys normal.

Actualment hom disposa d'una tècnica d'estudi de la càrrega viral, fonamentada en la PCR (DNA, Polymerase Chain Reaction), que quantifica la concentració de virus a la sang, molt útil, a més a

més, per al control i el seguiment de l'eficàcia dels tractaments farmacèutics.

Les malalties oportunistes que pateixen més sovint els afectats per la síndrome són, en l'entorn europeu, la tuberculosi, les pneumònies per *Pneumocystis carinii*, la toxoplasmosi cerebral, les diarrees (sobretot per *Cryptosporidium spp*), la corioretinitis per citomegalovirus, la infecció disseminada per microbacteris atípics i càncers com el sarcoma de Kaposi i els limfomes.

El pronòstic de la síndrome és greu: la mortalitat acumulada era del 75% al cap de dos anys, però des del 1996 aquesta xifra ha minvat arran de l'aparició de tractaments específics que retarden la progressió de la malaltia, tot i que no guaireixen el malalt.

L'associació de fàrmacs específics ha aconseguit disminuir la càrrega viral en diferents grups de pacients al cap de tres

anys de tractament, però la gran variabilitat genètica del virus dificulta enormement l'obtenció d'una vacuna eficaç per a tots els subtipus existents, que avui encara no ha estat assolida.

D'altra banda, els anticossos contra el virus no constitueixen cap mecanisme de protecció, sinó que només serveixen com a marcadors de la infecció. Tot i els avenços en els tractaments, la millor terapèutica segueix sent la prevenció amb mesures d'higiene sanitària, personal i sexual.

Es dona una situació que cal tenir en compte en la planificació de les estratègies dels sistemes sanitaris, en què la despesa sanitària pel VIH es va incrementant any rere any ja que la prevalença de la malaltia va augmentant progressivament. Per això els esforços en salut pública per al VIH haurien d'anar dirigits envers la prevenció, perquè actualment

la infecció per VIH no es pot superar, tot i els esforços que es realitzen per al desenvolupament d'una vacuna terapèutica / medicaments alternatius.

Darrers estudis publicats, d'un grup d'investigació de Catalunya, han confirmat que algunes persones desenvolupen una certa immunitat vers el VIH. Semblaria, segons els estudis realitzats, que una mutació genètica en el genoma CCR5-delta 32 en el transcurs de la pesta bubònica, fa uns 700 anys, és el causant d'adquirir aquesta immunitat natural en els organismes.

Els organismes amb aquesta mutació desenvolupen la malaltia de manera més lenta.

Això obre una nova línia d'investigació i d'esperança per trobar un medicament / vacuna contra la sida.

Aquest cop, el petit David sembla que no guanyarà Goliat.

ASSEMBLEA

Resum de l'assemblea extraordinària de la Societat Andorrana de Ciències

Per Pere Cavero i Muñoz

Principals acords presos per l'assemblea en la reunió extraordinària del dia 26 de febrer del 2010 al local social del centre cultural La Llacuna, carrer de Mossèn Cinto Verdaguer 4, 2n pis, despatx 4, d'Andorra la Vella, de conformitat amb l'ordre del dia:

Primer. S'accepta per unanimitat la proposta d'adequació a les noves tecnologies dels enviaments de les convocatòries als associats per correu electrònic, i s'acabarà d'actualitzar la llista d'adreces dels socis.

Segon. S'elegeixen per assentiment els membres i càrrecs de la junta directiva de la candidatura proposada per a una durada de dos anys, que es detallen a continuació:

Presidenta: Àngels Mach i Buch; secretari i cap de la secció d'Història: Pere Cavero i Muñoz; tesorera: Conxita Naudí i Ubach; caps de seccions: Elena Martínez i Castro (cap de la secció de Ciències de la Salut), Josep Vilanova i Trias (cap de la secció autònoma de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques d'Andorra), Mercè Betriu i Bars (cap de la secció de Llengua Catalana), Miquel Sistach i Roure (cap de la secció d'Astronomia), Joan Pieras i Tortosa (cap de la secció del Còmic), Alan Ward i Koeck (cap de la secció de Noves Tecnologies); coordinadors: Antoni Pol i Solé (coordinador de jornades) i Èric Jover i Comas (coordinador dels Debats de recerca); vocals: Maria Jesús Lluelles i Larrosa, Pere Postius i Robert, Jaume Tilló i Torres, Diana Figueras i Nieto, Joan

Carles Rodríguez i Miñana, i Sergi Tejero i Cano.

Tercer. Es comenten les entrevistes institucionals que s'han dut a terme els darrers dies. Es comenten les gestions que es realitzen per tancar dates per a les conferències proposades, per a l'edició de les publicacions pendents i per al butlletí El SAC. S'informa que la presentació de la revista *Llengua Nacional* que s'havia proposat ja va ser realitzat per la seva presidenta, M. Lluïsa Pazos, el 1994 junt amb una conferència. Es fa saber la relació que, a través de la contribució de la SAC al projecte Heptàgon, es manté amb la revista *Tornaveu*. Es comenten en altres temes diversos.

I, sense cap més tema per tractar, s'acaba la sessió.

"Escenes imaginades de la vida

Antoni Borrell i Pujol va néixer a Barcelona el 1927, però viu a Baldomar, prop d'Artesa de Segre, des de fa anys.

És un veterà geni de la historieta que en els últims temps s'ha centrat en el seu vesant pictòric. Ha estat convidat a La Massana Còmic per presentar-hi l'exposició *Escenes imaginades de la vida de Jaume I*, una sèrie que va concebre fa dos anys, quan es commemoraven els 800 anys del seu naixement.

Les teles, de considerables proporcions, ofereixen recreacions dels moments més significatius en la vida del rei, seguint en part el que explica el *Llibre dels Feyts*, la crònica dictada pel mateix Jaume I. Borrell imagina, per exemple, l'escenari en què, el 1214, als 6 anys, l'infant Jaume rep el jurament de fidelitat i és reconegut com a rei pels representants dels estaments catalans i aragonesos, al palau reial de la Suda de Lleida. O el moment del seu casament amb Violant, la seva segona muller, el 1235. I moments de les victorioses campanyes que va emprendre.

La mostra va tenir la col·laboració de la Diputació de Lleida i de l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

Tot i que Borrell estarà present en la trobada per exhibir la feina pictòrica, la seva trajectòria està també molt marcada per la dedicació al gènere de la historieta, en què es va manifestar com un dels genis creadors del país veí del sud. El veterà autor va protagonitzar la seva primera exposició com a pintor el 1951. Els crítics

de seguida van destacar de la seva producció pictòrica, de tipus figuratiu, la manera en què sap captar i plasmar figures i paisatges, amb colors ocres i càlids, i com aconsegueix una intensitat rica de la llum. Amb tots aquests elements dota de gran personalitat la seva obra.

Durant l'etapa com a dibuixant de còmic, va treballar intensament tant per al mercat europeu com per al nord-americà. De la producció concebuda per al mercat espanyol destaquen sèries com *Tamar*, que va encetar el 1961. En van sortir un total de 186 números, publicats per Toray. Una altra de les creacions de Borrell que va gaudir del favor del públic espanyol va ser *El capitán Stapleton*, per a la col·lecció *Aventuras*, que va sortir el 1968.

Quaderns de la sèrie *Hazañas bélicas* i il·lustracions per a les novel·les juvenils de la nissaga *Los Hollister* es troben entre les feines més reconegudes del dibuixant.

L'autor barceloní va pintar el seu primer paisatge a l'oli als 12 anys. Era aleshores molt present la influència del seu pare, el seu primer mestre.

Als 26 va encetar la carrera com a dibuixant de còmic treballant per a Bruguera, Toray i Vértice. Borrell va dedicar-se a aquesta activitat de manera principal fins als 50 anys. Aquest moment marca el punt d'inflexió en la trajectòria professional de

de Jaume I", de l'artista plàstic Antoni Borrell i Pujol

l'autor, que decideix centrar-se de manera gairebé exclusiva en la pintura, bàsicament retrats i paisatges, en olis i aquarel·les.

Per començar, reproduïx intensament les vistes del poble on s'instal·la a viure, Baldomar, a la comarca de la Noguera. Decideix en un primer moment compartir la tasca pictòrica amb l'escultura. I d'aquest vessant queden figures com el monument de la Perdiuaira, a Vilanova de Meià;

l'homenatge als avis instal·lat a Artesa de Segre; el monument als torronaires d'Agramunt, o els erigits als soldats a Talarn, al baró d'Eroles i a la Verge de Salgar.

Les terres lleidatanes han estat subjecte freqüent de la seva producció artística. Així, per exemple, va col·laborar en el llibre de Josep Lladonosa *Història d'Artesa de Segre i de la seva comarca*. Aquesta tasca li ha estat reconeguda amb nombrosos premis i homenatges.

Artista polifacètic, considera l'activitat creadora com una lluita constant que no és sinó el reflex extern de la constant recerca d'un mateix, com ha manifestat en diverses ocasions.

En l'àmbit pictòric, una de les activitats més cultivades és la de retratista per encàrrec. Així, n'ha fet els de personalitats com el rei d'Espanya, Joan Carles I, o el de l'anterior president del govern espanyol, José María Aznar.

El seu interès per la història el va portar a pintar una llarga sèrie de jaciments arqueològics ambientats amb els personatges anònims que hi varen viure. Actualment Antoni Borrell és conseller adjunt de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, membre de l'Institut de Ciències del Quaternari i director del Museu Paleontològic de

Baldomar, que va inaugurar l'any 1970. El contingut és, bàsicament, el fruit de diverses troballes fetes per ell mateix en diferents jaciments de la comarca. En l'aspecte paleontològic, els materials exposats abracen des de l'època primària fins al quaternari, amb fòssils del carbonífer i del secundari. En el vessant arqueològic s'hi poden veure eines del paleolític i del neolític a més de ceràmiques de l'època romana, medieval i catalana del s. XVII.

Catorzenes Jornades de la SAC

“Els valors de la societat andorrana avui”

Dijous 12 de novembre del 2009, a dos quarts de 12 del migdia, es va donar a conèixer a la seu social de Crèdit Andorrà el llibre *Els valors de la societat andorrana avui*, que recull els textos presentats en les Catorzenes Jornades de la SAC, realitzades dissabte 22 de novembre del 2008. L'acte va estar presidit pel secretari d'Estat d'Educació, Sr. Josep Roig; el director de Relacions Institucionals de Crèdit Andorrà, Sr. Antoni Serrano; la coordinadora de les XIV Jornades, Sra. Carla Riestra, i la presidenta de la SAC, Sra. Àngels Mach, i va tenir l'assistència d'alguns dels ponents que havien intervingut en les XIV Jornades, membres de la junta de la SAC i públic en general.

La publicació conté els textos complets de les 22 ponències, més un recull de premsa amb la informació i els comentaris que van generar les XIV Jornades i un text annex relacionat, en un total de 184 pàgines. Cada article disposa del número DOI imprès al llibre per facilitar-ne la recerca a Internet i protegir la propietat intel·lectual de l'autor. Properament es podran localitzar en el web <http://publicacions.iec.cat>, apartat *Edicions en línia* i secció *Publicacions de la SAC*. Els debats i les aportacions que van sorgir en el decurs de la jornada van ser enregistrats i restaran dipositats a l'*Arxiu Històric Nacional* per poder ser utilitzats com a material de consulta. Aquesta edició s'ha realitzat en un tiratge de 1.350 exemplars amb el suport del ministeri d'Educació i Cultura, patrocinador de les XIV Jornades, i la col·laboració de la Fundació Crèdit Andorrà, patrocinador de la publicació.

A continuació de la presentació del llibre de les XIV Jornades es va procedir a la presentació del programa de les XV Jornades: *Quina formació per a la vida laboral?* (que es van realitzar dissabte 14 de novembre), a càrrec de les mateixes persones esmentades a dalt i la coordinadora de les XV Jornades, Sra. Sílvia Puente.

D'esquerra a dreta, Josep Roig, Antoni Serrano i Àngels Mach

Al faristol, Carla Riestra

Actualització de les publicacions de la SAC (1a part)

Atès que cal actualitzar la llista de llibres publicats per la SAC, recordem totes les publicacions pròpies i amb altres entitats que s'han editat des de l'inici. Les primeres estan exhaurides i són consultables a les biblioteques. Les darreres publicacions que els socis no hagin rebut al seu domicili fins a l'anul·lació de la gratuïtat dels correus, i a partir d'aquesta data, es poden recollir a la llibreria La Puça –cal que doneu el nom de l'associat. Algunes publicacions més recents es troben a la xarxa, al web <http://publicacions.iec.cat>, en virtut del conveni signat amb l'Institut d'Estudis Catalans, que conté els articles de cada llibre amb els DOI (Digital Object Identifier) dels seus autors. Pel que fa al butlletí El SAC, se'n podrà trobar la col·lecció completa al web de la Universitat d'Andorra, www.uda.ad, properament.

Publicacions pròpies

1- Reculls del cicle de conferències

1a època

Recull anyal de conferències de la SAC any 1984 (1985)

Recull anyal de conferències de la SAC any 1985 (1987)

Recull anyal de conferències de la SAC any 1986 (1989)

2- Treballs escolars de recerca

TER any 1985 (1986): *La casa rural andorranana com a expressió d'una economia tradicional*

TER any 1986 (1987): *Andorra i la CEE, notes després de l'entrada d'Espanya*

3- Reculls del cicle de conferències:

2a època

Xè aniversari de la SAC: recull anyal de conferències 1994 (1996)

100 anys del naixement del cinema: recull anyal de conferències 1995 (1996)

100 anys del descobriment de la radioactivitat natural: recull anyal de conferències 1996 (1998)

40 anys de l'inici de la era espacial: recull de conferències 1997 (1998)

250 anys del 'Manual Digest': recull de conferències 1998 (2000)

Visió del mil·lenni: recull de conferències 1999 (2000)

2.000 anys de coneixements: recull de conferències 2000 (2002)

100 anys de premis Nobel: recull de conferències 2001 (2002)

90 anys de la teoria de la deriva dels continents: recull de conferències 2002 (2003)

50 anys de genètica molecular, el descobriment de la doble hèlix: recull de conferències 2003 (2004)

20 anys de la SAC: recull de conferències 2004 (2005)

100 anys de la teoria de la relativitat: recull de conferències 2005 (2007)

El desenvolupament d'Andorra, 75 anys després: recull de conferències 2006 + 1s Debats de recerca: Recerca en medi ambient a Andorra (2007)

IEC cent anys: recull de conferències 2007 + 2s Debats de recerca: El canvi climàtic (2008)

2.225 anys des dels andosins: recull de conferències 2008 + 3s Debats de recerca: La recerca mèdica i salut a Andorra (en preparació)

200 anys del naixement de Darwin i 150 anys de L'evolució de les espècies, recull de conferències 2009 + 4s Debats de recerca: La llengua catalana i Andorra (en preparació)

4- Diades andorranes a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent

1a Diada andorranana a l'UCE, Prada de Conflent 1988: Andorra, Estat, Institucions i Societat (1990)

2a Diada andorranana a l'UCE, Prada de Conflent 1989: Els moviments migratoris a Andorra (1991)

3a Diada andorranana a l'UCE, Prada de Conflent, 1990: La identitat nacional (1996)

4a Diada andorranana a la XXIII UCE, Prada de Conflent, 1991: El futur d'Andorra (1997)

5a Diada andorranana a la XXIV UCE, Prada de Conflent, 1992: Tendències polítiques a Andorra (1994)

6a Diada andorranana a la XXV UCE, Prada de Conflent, 1993: Alternatives econòmiques per Andorra (1994)

7a Diada andorranana a la XXVI UCE, Prada de Conflent, 1994: Andorra i la catalanitat (1995)

8a Diada andorranana a la XXVII UCE, Prada de Conflent, 1995: El finançament de l'Estat andorrà (1996)

9a Diada andorranana a la XXVIII UCE, Prada de Conflent, 1996: Andorra en el món (1997)

10a Diada andorranana a la XXIX UCE, Prada de Conflent, 1997: La integració a Andorra (1997)

11a Diada andorranana a la XXX UCE, Prada de Conflent, 1998: Andorra i l'aprofitament dels recursos naturals (1999)

12a Diada andorranana a la XXXI UCE, Prada de Conflent, 1999: L'ordenació del territori andorrà (1999)

13a Diada andorranana a la XXXII UCE, Prada de Conflent, 2000: Formació i ensenyament a Andorra (2000)

14a Diada andorranana a la XXXIII UCE, Prada de Conflent, 2001: Andorra i la integració a la Unió Europea (2001)

15a Diada andorranana a la XXXIV UCE, Prada de Conflent, 2002: Una història d'Andorra, temàtica (2003)

16a Diada andorranana a la XXXV UCE, Prada de Conflent, 2003: Andorra i els seus veïns del sud (2004)

17a Diada andorranana a la XXXVI UCE, Prada de Conflent, 2004: Els llindars òptims del creixement andorrà (2005)

18a Diada andorranana a la XXXVII UCE, Prada de Conflent, 2005: Andorra i els seus veïns del nord (2006)

19a Diada andorranana a la XXXVIII U.C.E, Prada de Conflent, 2006: Els models de fiscalitat per a Andorra (2007)

20a Diada andorranana a la XXXIX UCE, Prada de Conflent 2007: Andorra i el seu capital social (2008)

21a Diada andorranana a la XL UCE, Prada de Conflent 2008: L'andorranitat (2009)

22a Diada andorranana a la XLI UCE, Prada de Conflent 2009: L'energia a Andorra (en preparació)

Vicenç Mateu i Zamora

Doctor en filosofia. Premi extraordinari de doctorat amb una tesi doctoral sobre el pensament de Mircea Eliade. Exprofessor de filosofia i literatura al col·legi Sant Ermenegol. Exprofessor tutor de filosofia a la UNED. Membre del seminari de Filosofia de la religió del CSIC. Exambaixador i expolític. Escriu un article cada setmana al *Diari d'Andorra*.

Breu resum de la conferència *Mircea Eliade i l'oblit del sagrat*

Mircea Eliade és considerat més un historiador de les religions que no pas un filòsof. Parlaré de la idea del sagrat en Eliade, i més en concret de l'evolució del seu pen-

sament sobre el lloc del sagrat en el món modern, amb la distinció bàsicament de dues etapes: una primera, centrada a l'entorn de l'absència d'allò sagrat i de la idea del terror de la història, i una segona, en què Eliade evoluciona cap a una idea, no d'absència, ans d'ocultació d'allò sagrat. També destacaré la funció que Eliade atribueix a la història de les religions i el seu paper essencial per a la configuració d'un nou humanisme.

Carles Gascón i Chopo

Lloc i data de naixement: La Seu d'Urgell, 5 de gener de 1970.
Ocupació: Tècnic de patrimoni cultural del Consell Comarcal de l'Alt Urgell (des del 2002).

Estudis reglats

1998: Llicenciatura de geografia i història a la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED).

2004: Diploma d'estudis avançats, dins del programa de doctorat *Sociedad, economía y cultura en la Baja Edad Media*, del departament d'Història medieval, moderna i Ciències i tècniques historiogràfiques de la UNED.

2004: Admissió de la proposta de tesi doctoral titulada *Espiritualidad y disidencia religiosa en la diócesis de Urgel, del último cuarto del siglo XII al primer cuarto del siglo XIV*, a la facultat de Geografia i Història de la UNED.

Publicacions

Llibres

C. GASCÓN *El catarisme al Pirineu català*. La Seu d'Urgell, Centre d'Estudis de l'Alt Urgell, 1999.

C. GASCÓN *Càtars al Pirineu català*. Lleida: Pagès Editors, 2003.

C. GASCÓN; T. FONT *Els retaules gòtics de la vall de la Vansa i Tuixén*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2006.

C. GASCÓN "Comarcas olvidadas". *Josep Zulueta i el Pirineu l'any 1890*. La Seu d'Urgell: Salòria Edicions (en premsa).

Capítols de llibres

C. GASCÓN "Altres esglésies de la diòcesi d'Urgell". *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura II*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003. p. 150-154.

C. GASCÓN "Els anys més convulsos de la Seu d'Urgell: el comte de Foix, el vescomte de Castellbò i els càtars". *La princesa sàvia. Les pintures de Santa Caterina de la Seu d'Urgell*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya. Vic: Museu Episcopal de Vic, 2009. p. 39-48.

C. GASCÓN "Estamariu als segles XI i XII: el desplegament del domini vescomtal". *Sant Vicenç d'Estamariu*. Tresor retrobat. Estamariu: Fundació Privada Sant Vicenç d'Estamariu. p. 21-25 (en premsa).

Articles

Prop de 40 articles dedicats preferentment a l'heretgia i al Pirineu en època medieval.

Cicle de conferències 2010:
50 anys de contracepció hormonal
Amb el suport del ministeri d'Educació i Cultura
i del comú d'Andorra la Vella

Dimecres 24 de març del 2010

Conferència

Mircea Eliade i l'oblit del sagrat

a càrrec de Vicenç Mateu i Zamora, doctor en filosofia
A les 8 del vespre, a la sala d'actes de La Llacuna Centre Cultural, carrer Mossèn Cinto Verdaguier 4, Andorra la Vella

Dilluns 12 d'abril del 2010

Conferència

Sant Ermengol i la societat de la seva època

a càrrec de Carles Gascón i Chopo, historiador i tècnic de patrimoni cultural al Consell Comarcal de l'Alt Urgell
A les 8 del vespre, a la sala d'actes de La Llacuna Centre Cultural, carrer Mossèn Cinto Verdaguier 4, Andorra la Vella

Dimarts 13 d'abril del 2010

Presentació del llibre

5s Trobades Culturals Pirinenques

La comunicació al Pirineu

Amb el suport del ministeri d'Afers Exteriors, la Fundació Francesc Eiximenis i l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
A 2/4 de 7 de la tarda, a la sala de reunions de La Llacuna Centre Cultural, carrer Mossèn Cinto Verdaguier 4, Andorra la Vella

Divendres 30 d'abril del 2010

Inauguració

La Massana Còmic, 14a edició

A les 8 del vespre, a la sala La Closeta, la Massana

Dissabte 1 de maig del 2010

Conferència

Escenes imaginades de la vida de Jaume I

a càrrec d'Antoni Borrell i Pujol, artista plàstic, pintor figuratiu especialista en temes històrics, paisatge i retrat, en el marc de la seva exposició commemorativa del 800è aniversari del naixement de Jaume I.
A les 6 de la tarda a La Closeta, la Massana.

Dijous 27 de maig del 2010

Conferència

Constel·lacions familiars, el silenci que revela la nostra realitat profunda

a càrrec de Carmen Codina i Farràs, llicenciada en filosofia i ciències de l'educació, membre didacta i terapeuta de l'Associació Espanyola de Constel·lacions Familiars Bert Hellinger (AEBH)

A dos quarts de 8 del vespre, a la sala d'actes de La Llacuna Centre Cultural, carrer Mossèn Cinto Verdaguier 4, Andorra la Vella

Data pendent de confirmar

Presentació del llibre

Papers de Recerca Històrica número 6. Els correus a Andorra, una història inacabada

edició publicada amb el suport del ministeri d'Educació i Cultura i de Banca Privada d'Andorra.
A la sala d'actes de Banca Privada d'Andorra, av. Carlemany 119, Escaldes-Engordany (entrada per l'aparcament, carrer Sant Antoni)

Data pendent de confirmar

Conferència

La contracepció hormonal, mites i realitats

a càrrec del Dr. Camil Castelo-Branco, professor titular d'obstetrícia i ginecologia a la Universitat de Barcelona, consultor sènior i director de la unitat d'endocrinologia ginecològica a l'Hospital Clínic de Barcelona.